

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av körkortslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att körkortslagen ändras. De föreslagna ändringarna gäller dupletter som utfärdas på basis av sådana körkort som beviljats med stöd av tidigare bestämmelser och som är giltiga fram till 70 års ålder. Man kan bli tvungen att ansöka om duplett t.ex. om körkortet stulits. Det föreslås att en duplett utfärdas för den nya tid som anges i körkortslagen. Enligt förslaget ska samma förfarande tillämpas när ett ersättande körkort utfärdas t.ex. på grund av namnändring. I körkortslagen föreslås dessutom mindre ändringar som beror på de föreslagna ändringarna. Den föreslagna ändringen har samband med genomförandet av Europeiska unionens körkortsbestämmelser och med det överträdelseförfarande som kommissionen inlett.

Lagen om ändring av körkortslagen avses träda i kraft den 1 november 2016.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Genomförande av direktivet om körkort

Europeiska kommissionen ansåg i sitt motiverade yttrande i februari 2015 att bestämmelserna om utfärdande av dupletter i körkortslagen (386/2011) inte uppfyller kraven i artiklarna 1 och 7.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, eftersom det i Finland utfärdas dupletter av körkort som är i kraft till den 19 januari 2033. Körkortets giltighetstid motsvarar enligt kommissionen inte de tider som anges i direktivet om körkort. Av denna anledning har kommissionen med stöd av artikel 258 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt uppmanat Finland att inom utsatt tid vidta behövliga åtgärder för att rätta till saken.

I den Pilot-förfrågan från 2013 som gällde genomförandet av direktivet om körkort och som föregick yttrandet och i den formella underrättelsen från 2014 räknade kommissionen också upp andra punkter i fråga om vilka den ansåg att Finland inte uppfyller kraven för genomförandet av direktivet om körkort. En del av de behövliga ändringar som lyftes fram i den formella underrättelsen genomfördes i samband med lagen om ändring av körkortslagen (70/2015). Ändringarna handlade om att principen om ett körkort och olika åtgärder som i en annan medlemsstat riktats mot körkort uttryckligen ska skrivas in i körkortslagen samt om att direktivets krav på minimiålder ska iakttas utan tilläggskrav vid avläggande av förarexamina för körkort för tunga fordon på basis av utländskt körkort för bil.

Enligt kommissionen ska de giltighetstider som anges i direktivet om körkort iakttas vid beviljande av körkort oberoende av grunderna för beviljandet. Detta gäller enligt kommissionen även körkort som exempelvis utfärdas för att ersätta ett tidigare körkort som förlorats. Enligt kommissionen var ett viktigt mål för direktivet om körkort att höja säkerhetsnivån för körkort. Genom att tillämpa de tidsfrister som anges i direktivet är det enligt kommissionen möjligt att uppnå detta mål och att vid utfärdande av körkort tillämpa de senaste metoderna i syfte att förhindra förfälskningar och uppnå direktivets trafiksäkerhetsmål.

2 Nuläge

I 32 § i körkortslagen förutsätts föraren medföra körkortet vid körning. Enligt 28 § i körkortslagen ska ansökan om duplett av körkort göras om körkortet har förkommit, förstörts eller blivit stulet, innehavaren inte längre kan identifieras på fotografiet, innehavaren har bytt namn eller fått ny personbeteckning eller körkortet är så förstört att det inte går att läsa utan svårigheter. En dupletts giltighetstid går ut samma dag som det körkort som ligger till grund för dupletten, eftersom förutsättningarna för att få körkortet har visats vara uppfyllda för denna tid och körkortet skulle ha varit giltigt till dess, om det inte t.ex. hade stulits. Av denna orsak krävs det vid ansökan om duplett enligt 11 § i körkortslagen inget nytt körkortstillstånd, eftersom det inte är fråga om ett nytt körkort. Om körkortskategorin utvidgas är det fråga om beviljande av nytt körkort och för det krävs det nytt körkortstillstånd.

Motsvarande förfarande tillämpas när ett körkort som ersätter ett tidigare körkort utfärdas för att en anteckning om ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens för förare av tunga fordon ska göras på körkortet eller när körkortskategorin sänks. Det ersättande körkortet är giltigt till samma dag som det ursprungliga körkortet.

De giltighetstider på mellan 5 och 15 år som harmoniserades genom direktivet om körkort genomfördes nationellt i körkortslagens 22 §, som trädde i kraft den 19 januari 2013. Körkort med körrätt för lastbil eller buss beviljas för 5 år och övriga körkort för 15 år i sänder, men dock högst fram till dess att personen fyller 70 år. För körkort som är giltiga från 70 års ålder eller vars giltighetstid sträcker sig längre än till den åldern gäller kortare giltighetstider. Körkortet beviljas då för två eller fem år beroende på körkortskategorin.

Enligt de bestämmelser som gällde före körkortslagen trädde i kraft, dvs. vägtrafiklagen (267/1981) och körkortsförordningen (845/1990), beviljades körkortet så att de var giltiga tills kortinnehavaren fyllde 70 år och därefter beviljades de för två eller fem år i sänder beroende på körkortskategorin. Det första körkortet för bil beviljades dock endast för två år.

De nationella körkort som beviljats i medlemsstaterna före den 19 januari 2013 erkänns enligt direktivet om körkort för en tid på högst 20 år från ikraftträdandet av direktivet. Enligt artikel 3.3 i direktivet om körkort ska medlemsstaterna se till att alla körkort som har utfärdats och är gällande uppfyller alla krav i direktivet senast den 19 januari 2033.

Övergångsbestämmelserna om körkort som utfärdats enligt tidigare bestämmelser ingår i 106 § i körkortslagen. Principen i bestämmelserna är att de tider som gäller erkännande av körkort och giltighet för dupletter som utfärdas på basis av dem ska vara enhetliga. Det krävs att körkort som utfärdats enligt tidigare bestämmelser förnyas så att de överensstämmer med kraven i körkortslagen senast från och med nämnda tidpunkt, även om den giltighetstid som antecknats på körkortet inte gått ut. För att säkerställa att alla körkort uppfyller samtliga krav i direktivet från och med den 19 januari 2033, ska dupletter av körkort som utfärdats enligt tidigare bestämmelser få vara i kraft högst till den 18 januari 2033, även om sista giltighetsdag för det körkort som ligger till grund för dupletten infaller senare. Om körkortskategorin utvidgas är det fråga om beviljande av ny körkortskategori och på det körkort som utfärdas tillämpas då de tider som anges i 22 § 3 mom. i körkortslagen.

3 Föreslagna ändringar

Det föreslås att 106 § i körkortslagen ändras. De föreslagna ändringarna gäller dupletter som man ansöker om på basis av sådana körkort som beviljats med stöd av tidigare bestämmelser och som är giltiga fram till 70 års ålder. När dupletter utfärdas föreslås det att de giltighetstider enligt körkortskategorin som anges i 22 § 1 eller 2 mom. i körkortslagen tillämpas.

Motsvarande förfarande ska tillämpas när man ansöker om körkort som ersätter ovan avsedda körkort för att en anteckning om ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens ska göras på körkortet eller körkortskategorin ska sänkas.

Det föreslagna förfarandet ska tillämpas även i det fall att det på basis av ett ovan avsett körkort med stöd av 106 § har utfärdats en duplett eller ovan avsett ersättande körkort och denna duplett eller detta ersättande körkort ligger till grund för en ny ansökan. Vid ansökan om nya dupletter och ersättande körkort ska giltighetstiderna i 22 § 1 eller 2 mom. i körkortslagen tillämpas.

Vid utfärdande av andra dupletter av körkort och ovan avsedda ersättande körkort föreslås det att nuvarande praxis fortsätter, eftersom giltighetstiderna för dessa körkort överensstämmer med körkortslagen. Giltighetstiden för de dupletter och ersättande körkort som det ansökts om föreslås gå ut samma dag som det körkort som ligger till grund för ansökan, eftersom förutsättningarna för att få det ursprungliga körkortet har visats vara uppfyllda fram till dess. Att fortsätta med nuvarande praxis gör det möjligt att regelbundet i samband med förnyelse av körkortet kontrollera förarens hälsotillstånd.

Dessutom föreslås det att de mindre ändringar som ändringsföreslagen förutsätter görs i körkortslagen. I 112 § som gäller kontroller för vissa åldersgrupper av förare när det är fråga om giltigheten för sådana körkort som ger rätt att köra tunga fordon och som utfärdats enligt tidigare bestämmelser ska man beakta övergången till förnyelse av körkort för viss tid, om en duplett av eller ett ersättande körkort för ett i enlighet med 22 § 2 mom. giltigt körkort utfärdas för personen. Den i paragrafen avsedda skyldigheten i anslutning till kontrollerna för vissa åldersgrupper att visa upp ett läkarutlåtande ska inte gälla dessa körkortsinnehavare. Dessutom föreslås det att det görs vissa mindre ändringar i lagen i syfte att undvika eventuella oklarheter i tillämpningen mellan körkort som beviljats med stöd av körkortslagen och sådana som beviljats med stöd av tidigare bestämmelser.

De föreslagna ändringarna förutsätter betydande ändringar i körkortsregistret. För säkerställande av registrets funktion och av pågående ändringar i registret föreslås det att de ändringar som avses i denna proposition träder i kraft hösten 2016.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för medborgarna

Med anledning av de föreslagna ändringarna kommer giltighetstiderna för långvariga körkort som utfärdats enligt tidigare bestämmelser och andra ersättande körkort som avses i propositionen i praktiken att förkortas. Den återstående tiden av giltighetstiden för ett körkort som ligger till grund för ansökan inverkar på hur mycket giltighetstiden i praktiken förkortas och på vilka de ekonomiska konsekvenserna av ändringen är. En förkortning av giltighetstiden ökar antalet gånger körkortsinnehavarna måste förnya körkortet och detta medför extra kostnader. Detta kan vara fallet i synnerhet i fråga om körkort med körrätt för tunga fordon till följd av de förkortade giltighetstiderna. De körkort för tunga fordon som avses i körkortslagen blir man tvungen att förnya med 5 års mellanrum och körkortet i grupp 1 med 15 års mellanrum tills personen fyllt 70 år. Enbart giltighetstiderna för körkort i grupp 1, som omfattar rätt att köra lätta fordon, förkortas i synnerhet om sista giltighetsdag för dem infaller senare än den 18 januari 2033. Ändringen leder dock inte i praktiken till fler läkarundersökningar och medför således inte till denna del några extra kostnader. När det gäller förnyelse av körkort i grupp 1 krävs det undersökning först i fråga om körkort som är giltiga från och med 70 års ålder eller körkort vars giltighetstid sträcker sig längre än till den åldern. För dem som innehar körrätt för tunga fordon gäller efter 45 års ålder samma undersökningar oberoende av om det är fråga om ett långvarigt körkort som beviljats med stöd av tidigare bestämmelser eller ett körkort som följer tiderna i körkortslagen och som ska förnyas regelbundet. Det fotografi som behövs för körkortet medför inga extra kostnader, om det fotografi som sparats i registret kan användas. Fotografiet på ett körkort får inte vara mer än 15 år gammalt.

I 106 § i körkortslagen ingår redan skyldigheten att senast den 18 januari 2033 förnya de körkort som utfärdats enligt tidigare bestämmelser, även om giltighetstiden inte gått ut än.

Polisen tar ut en avgift på 42 euro för förnyelse av körkort. Samma avgift tas ut för dupletter av körkort. Befogenheten att bevilja körkort överförs vid ingången av 2016 till Trafiksäkerhetsverket och de avgifter som verket tar ut fastställs separat. I körkortsförfarandet kommer det att ske förändringar som kan påverka storleken på tillståndsavgifterna. Utvecklandet av förfarandet beräknas sänka kostnaderna.

I körkortsregistret ingår uppgifter om körkort och körrätter och om innehavarna av dem. Körrätten uppkommer när förarexamen är avlagd och giltighetstiden för den bestäms enligt giltighetstiderna i körkortslagen och anger också när körkortets giltighetstid går ut. Giltighetstiden för körrätten förlängs genom att körkortet förnyas. För körkortet finns inte någon från körrät-

ten separat administrativ giltighetstid och körkortets giltighetstid kan inte i det nuvarande registersystemet åtskiljas från giltighetstiden för körrätten. Av denna anledning innebär en ändring av körkortets giltighetstid också motsvarande ändring av den giltighetstid för körrätten som ligger till grund för registreringen. Detta framgår också av anteckningarna på körkortets baksida. Den som försummar att förnya sitt körkort har inte körrätt och gör sig skyldig till förande av fortskaffningsmedel utan behörighet enligt 23 kap. 10 § i strafflagen. Så är fallet också om en duplett inte förnyas trots att det körkort som ligger till grund för utfärdandet av den hade varit giltigt en längre tid än dupletten. Påföljden för förande av fortskaffningsmedel utan behörighet är böter eller fängelse i högst sex månader. Om körrätten är i kraft, men körrättsinnehavaren inte medför motsvarande körkort vid körning, gör han eller hon sig skyldig till körkortsförseelse enligt 93 § i körkortslagen, för vilken påföljden kan vara böter.

4.2 Administrativa konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna när det gäller utfärdande av dupletter och andra ersättande körkort ökar antalet gånger körkortet ska förnyas och därigenom myndighetsarbetet. De föreslagna ändringarna av giltighetstiden och konsekvenserna av dem medför omfattande ändringsbehov i fråga om registreringssystemet för körkort, vilka inverkar på olika registerfunktioner. Basuppgifterna i registret ligger som grund t.ex. i den påminnelse som skickas till körrättsinnehavarna. De uppskattade kostnaderna för systemändringarna är ca 100 000 euro. Dessutom orsakar informationen om detta kostnader.

5 Beredningen av propositionen

Utkastet till proposition har beretts vid kommunikationsministeriet i samarbete med Trafiksäkerhetsverket.

Utkastet till proposition skickades för kännedom till ett stort antal olika organisationer för utlåtande. I en stor del av utlåtandena har propositionen med tanke på bakgrunden till den ansetts motiverad eller så har man inte haft något att kommentera. I vissa utlåtanden (Automobilförbundet rf, Logistiikkayritysten Liitto ry, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Suomen Motoristit ry SMOTO, Företagarna i Finland rf) har det ansetts att ändringarna är oskäligen, att körkortsinnehavarna behandlas på ett ojämnt sätt när det gäller ändringarna i fråga om förnyandet av körkort samt att ändringarna onödigt ökar byråkratin och kostnaderna. Det anses att oskäligheten accentueras av det faktum att förfalskningar och missbruk av körkort inte har varit något problem i Finland. I och med att antalet gånger körkort måste förnyas ökar till följd av propositionen och befogenheten att bevilja körkort överförs till en annan myndighet fästs det i utlåtandena också uppmärksamhet vid prisnivån och tillgången på tjänsterna samt vid hur beviljandet ska organiseras så att inte kostnaderna för ändringarna höjer tillståndsavgifterna och så att kostnadsmotsvarigheten för prisnivån realiseras så bra som möjligt även i praktiken. Utlåtandena finns i kommunikationsministeriets ärendehanteringssystem under nummer LVM/1619/03/2015.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

11 §. Undantag från kravet på körkortstillstånd. Bestämmelsen i 2 mom. gäller behov av körkortstillstånd, om grunden för ansökan är en duplett eller förnyelse av körkort utfärdat i någon annan EU- eller EES-stat. En ändring av körkortskategorin kräver alltid ett nytt körkortstillstånd i enlighet med normalt ansökningsförfarande. Körkortstillståndet krävs också i det fall att körkortsinnehavaren inte har ett i Finland utfärdat körkort och basuppgifter inte finns sedan tidigare i registret. Enligt direktivet om körkort ska vid exempelvis stöld av ett körkort den medlemsstat där innehavaren har sin permanenta bostät utfärda ett nytt körkort som ersätter det förlorade (artikel 11.5). Bestämmelser om detta ingår i 59 § 4 mom. i körkortslagen. I 9 § 1 mom. i körkortslagen föreskrivs om principen om ett körkort som beviljats i en EU- eller EES-stat och om beviljande av körkortstillstånd för att ersätta ett sådant körkort med ett annat körkort. För att ansökningsförfarandet ska bli klarare föreslås det att 11 § 2 mom. preciseras så att körkortstillstånd krävs vid förnyelse av körkortet eller ersättande av körkortet med ett nytt. Ersättandet kan t.ex. gälla utbyte av körkort mot ett finländskt körkort, antecknande av ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens på körkortet eller ersättande av ett stulet körkort enligt artikel 11.5.

22 §. Körkortens giltighetstid. Det föreslås att 3 mom. preciseras med att det vid utvidgande av den behörighet körkortet ger är fråga om att lägga till en körkortskategori på körkortet, inte t.ex. om att göra en anteckning om yrkeskompetens på körkortet. Hur lång giltighetstiden för körkortet är påverkas av körkortskategorin och sökandens ålder. Det föreslås att uttrycket "som inte överstiger" stryks i momentet, eftersom körkort i och med slopandet av kortvariga körkort 2016 alltid i samband med höjning av körkortskategorin ska utfärdas för den nya tid som föreskrivs. Hänvisningen till 11 § 1 mom. 3 punkten i momentet korrigeras så att den gäller 1 punkten, där det föreskrivs om de avsedda anteckningarna av ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens på körkortet. Dessutom preciseras det att momentet enbart gäller körkort som beviljats för de tider som avses i 1 och 2 mom. Bestämmelser om åtgärder som gäller långvariga körkort som utfärdats med stöd av tidigare bestämmelser ingår i de föreslagna övergångsbestämmelserna i 106 §.

28 §. Duplett av körkort. Den föreslagna paragrafen gäller i enlighet med motiven för 11 § endast dupletter av körkort utfärdade i Finland. Bestämmelser om körkort utfärdade i en annan EU- eller EES-stat ingår i 59 § 4 mom. och 11 § 2 mom. I fråga om dessa körkort behövs körkortstillstånd, eftersom det i registret inte sedan tidigare finns några basuppgifter om det körkort som ligger till grund för utfärdandet av dupletten eller om körrättsinnehavaren. Det föreslås att förutsättningarna för utfärdande av dupletter preciseras i paragrafen. En förutsättning är att personen har sin vanliga vistelseort i Finland, vilket ger befogenheter till de nationella myndigheterna. Till en person som har sin vanliga vistelseort i någon annan stat än en EU- eller EES-stat kan dock en duplett motsvarande hans eller hennes giltiga finländska körkort utfärdas, förutsatt att körkortet inte i någon annan EU- eller EES-stat är föremål för en sådan åtgärd som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten.

I 4 mom. föreslås det en hänvisning till den paragraf i körkortslagen som gäller giltighetstiderna i syfte att klargöra att förfarandet endast gäller dupletter av körkort som beviljats med iakttagande av de tider som avses i körkortslagen. Körkortet kan ha beviljats med stöd av körkortslagen eller också före den, om körkortets giltighetstid motsvarar de tider som anges i körkortslagen. I fråga om dessa körkort fortsätter nuvarande förfarande. Sista giltighetsdag för dupletter bestäms i enlighet med sista giltighetsdag för det körkort som ligger till grund för ut-

färdandet av dupletten. Även en duplett som utfärdats tidigare kan ligga till grund för utfärdande av en duplett och då bestäms den nya duplettens giltighetstid i enlighet med den tidigare duplettens sista giltighetsdag. Bestämmelser om giltighetstiden för långvariga körkort som beviljats innan körkortslagen trädde i kraft och om dupletter som utfärdas på basis av dem föreslås ingå övergångsbestämmelserna i 106 §.

106 §. Övergångsbestämmelser om körkort. Det föreslås att paragrafen förtydligas med anledning av de föreslagna ändringarna. Paragrafens 1 mom. delas upp i 1 och 2 mom. Bestämmelserna i nuvarande 1 mom. om erkännande av körkortets giltighet blir kvar i 1 mom. Kraven på erkännande av kort förblir oförändrade.

Bestämmelserna om körkort som utfärdas på basis av dessa körkort och om giltigheten för dem flyttas till 2 mom. Enligt förslaget ska förfarandet enligt 22 § 3 mom. tillämpas när körkortskategorin utvidgas. Ett beslut om en ny kategori leder till en ny giltighetstid i enlighet med körkortskategorin och innehavarens ålder. Även i fråga om dupletter och andra ersättande körkort ska de nya körkortet utfärdas för den nya tiden på de grunder som nämnts ovan. Dupletter av dessa körkort eller t.ex. körkort som utfärdas för att en anteckning om yrkeskompetens görs ska inte längre utfärdas i enlighet med sista giltighetsdagen för det tidigare körkortet utan med tillämpning av de nya giltighetstiderna enligt körkortslagen. Det föreslås att motsvarande förfarande även tillämpas i fråga om sådana körkort som med stöd av denna paragraf skulle ha utfärdats så att de är giltiga t.ex. till den 18 januari 2033. När det gäller andra körkort än de som är giltiga tills personen fyller 70 år kan nuvarande praxis fortsätta och körkortet utfärdas i enlighet med 28 § 4 mom. så att det är giltigt till sista giltighetsdag för det körkort som ligger till grund för utfärdandet. Denna tid är i detta fall densamma som i 22 § 1 eller 2 mom. i körkortslagen. Vid utvidgning av kategorin föreslås det på motsvarande sätt som i fråga om andra kort att förfarandet enligt 22 § 3 mom. tillämpas.

Med anledning av 2 mom. behövs nuvarande 4 mom. inte längre. Vid sänkning av körkortskategorin föreslås det att de principer som fastställts i fråga om ersättande körkort och dess giltighetstid tillämpas, eftersom det är fråga om körrätt som personen har sedan tidigare.

Bestämmelserna i 3–5 mom. motsvarar nuvarande 2, 3 och 5 mom. och förblir oförändrade i sak.

112 §. Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg. Med anledning av de föreslagna ändringarna i 106 § föreslås det att 3 mom. preciseras i syfte att göra tillämpningen klarare. Skyldigheten att visa upp läkarutlåtande behövs inte längre, om ett nytt körkort med giltighetstid enligt 22 § 2 mom. utfärdas, eftersom övervakningen av att de medicinska kraven uppfylls då kommer att ske i samband med att körkortet i fråga förnyas. Det kan vara fråga om ett körkort som utfärdats för att kategorin ska höjas eller t.ex. en i propositionen avsedd duplett. Skyldigheten enligt momentet att visa upp ett läkarutlåtande gäller körkortsinnehavare efter att de fyllt 45 år, när de är innehavare av sådana körkort för tunga fordon som utfärdats i enlighet med tidigare bestämmelser och som är giltiga tills personen fyller 70 år.

2 Ikraftträdande

Ändringsbehoven i fråga om registersystemet måste anpassas till de pågående ändringar i registret som det beslutats om tidigare så att körkortssystemets kompatibilitet och funktion samt ikraftträdandet av ändringar som det redan fattats beslut om inte äventyras. Pågående ändringar omfattar t.ex. de ändringar som överföringen av befogenheten att bevilja körkort och vissa andra tillstånd vid ingången av 2016 förutsätter och de åtgärder som ska genomföras i samband med det för att utnyttja registersystemet och för att främja införandet av elektroniska

tjänster. Av denna anledning är det möjligt att lagen kan träda i kraft hösten 2016. Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2016.

3 Ålands ställning

Enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om ärenden som gäller vägtrafik. Den föreslagna lagstiftningen hör till Ålands lagstiftningsbehörighet.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen bör granskas med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, god förvaltning och skyddet av medborgarnas förtroende samt den förvärvade körrätten. Kravet på tillämpning av de gällande giltighetstider som anges i körkortslagen, även i andra fall än då nytt körkort eller ny körkortskategori ska beviljas, kan förkorta giltighetstiden för körrätten och körkortet jämfört med vad den var för det körkort som låg till grund för utfärdandet av en duplett eller något annat ersättande körkort och vad den skulle vara om körkortet inte hade behövt ersättas av skäl som avses i propositionen.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Förtroendeskyddet inom förvaltningsrätten förutsätter att medborgaren kan lita på att myndighetens verksamhet är korrekt och dess beslut lagenliga och att inga överraskande ändringar av beslut görs i efterhand.

Enligt 7 § i grundlagen har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. Kravet enligt körkortslagen på att framförande av motordrivna fordon förutsätter körkort och körrätt har uppställts för att upprätthålla allmän trafiksäkerhet och säkerheten för olika kategorier av trafikanter. Desamma trafiksäkerhetsmålen ligger även till grund för EU:s direktiv om körkort. Förbättring av tillförlitligheten och säkerhetsnivån för körkortsblanketten samt förnyande av blanketten regelbundet i enlighet med de tider som anges i direktivet var ett av de viktigaste målen för revideringen av direktivet om körkort. Genom de säkerhetskrav som gäller körkortsblanketten och genom att regelbundet förnya dokumentet i enlighet med de harmoniserade giltighetstiderna för beviljande av körkort säkerställs det att körkortets äkthet, tillförlitlighet och säkerhetsåtgärder är uppdaterade och att den berörda personen i allmänhet har gällande körrätt och ett körkort vars villkor han eller hon uppfyller.

Enligt körkortslagen ska körrättsinnehavaren vid körning medha ett körkort som motsvarar gällande körrätt som antecknats i körkortsregistret. Om körkortet inte längre uppfyller föreskrivna krav, ska körrättsinnehavaren ansöka om en duplett som ersätter det. Det kan vara nödvändigt att utfärda ett nytt körkort även på grund av vissa anteckningar som ska göras på körkortet eller på grund av att kategorin sänks. På grund av de trafiksäkerhetsmål på EU-nivå som hänför sig till säkerhetskraven för körkort ska man enligt kommissionen vid utfärdande av körkort iakttä giltighetstiderna enligt direktivet. Giltigheten för en duplett av ett långvarigt körkort som utfärdats med stöd av tidigare bestämmelser kan av ovannämnda orsaker bli kortare än vad den var för det körkort som ersätts.

Riksdagens grundlagsutskott har i sina ställningstaganden ansett att det är möjligt att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna i vissa fall i vanlig lagstiftningsordning. I sådana fall har det förutsatts att begränsningen grundar sig på bestämmelser på lagnivå och är exakt och noggrant avgränsad. Grunden för begränsningen ska vara godtagbar med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter, om den begränsar någon annan grundläggande fri- och rättighet.

RP 131/2015 rd

Genom den föreslagna ändringen är det möjligt att begränsa den giltighetstid som antecknats på körkortsinnehavarens tidigare körkort i syfte att uppfylla trafiksäkerhetskraven. Den ändring som föreslås i propositionen när det gäller det förfarande som ska iakttas vid utfärdande av dupletter och körkort som ersätter tidigare körkort bör anses överensstämma med de säkerhetsmål som avses i grundlagen och uppfylla kraven på exakthet och noggrann avgränsning. Propositionen kan på dessa grunder behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i körkortslagen (386/2011) 11 § 2 mom., 22 § 3 mom., 28 § 1 och 4 mom., 106 § och 112 § 3 mom.,
av dem 11 § 2 mom. och 22 § 3 mom. sådana de lyder i lag 70/2015, 106 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1081/2012 och 70/2015 samt 112 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1081/2012, som följer:

11 §

Undantag från kravet på körkortstillstånd

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det körkortstillstånd, om det är fråga om förnyelse av ett körkort som utfärdats i någon annan EU- eller EES-stat än Finland eller ersättande av ett sådant körkort med ett nytt.

22 §

Körkortens giltighetstid

Om kategorierna för ett körkort som avses i denna paragraf utökas under körkortets giltighetstid, ska ett nytt körkort utfärdas för ny sådan tid som avses i 1 eller 2 mom. Ett körkort som utfärdas för att i kortet införa eller stryka en anteckning som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten eller för att sänka körkortskategorin för någon annan angiven tid än den som avses i 15 a § 1 mom. är giltigt till samma datum som det körkort som ligger till grund för utfärdandet av kortet.

28 §

Duplett av körkort

En innehavare av ett körkort kan få en duplett av körkortet, om kraven i 12 § 1 mom. 2 och 3 punkten uppfylls och körkortet har beviljats i Finland. En duplett kan dock med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 punkten utfärdas, om innehavaren av körkortet har sin vanliga vistelseort i någon annan stat än en EU- eller EES-stat.

Dupletten är giltig till samma datum som det körkort som ligger till grund för utfärdandet av dupletten, om giltighetstiden för det körkort som ligger till grund för utfärdandet av dupletten motsvarar de tider som avses i 22 §.

106 §

Övergångsbestämmelser om körkort

Om en godkänd förarexamen har avlagts eller ett beslut om beviljande av körkort, när förarexamen inte krävs för utlämnande av körkortet, har fattats före den ikraftträdandedagen som nämns i 102 § 1 mom., ska på körkortet tillämpas de bestämmelser som gällde före den nämnda ikraftträdandedagen. Dessa körkort och de körkort som har utlämnats före den ovan avsedda ikraftträdandedagen gäller till det datum som anges i dem, dock i högst 20 år från och med den nämnda ikraftträdandedagen. För att körkortet ska fortsätta gälla från den 19 januari 2033 ska det före nämnda dag förnyas så att det överensstämmer med denna lag.

Om kategorierna för ett sådant i 1 mom. avsett körkort som är giltigt tills innehavaren av körkortet fyller 70 år utökas, ska det nya körkortet utfärdas för en tid som anges i 22 § 1 eller 2 mom. Förfarandet är detsamma om en duplett av ett sådant körkort utfärdas eller om ett nytt körkort som ersätter körkortet utfärdas för att en anteckning om ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens ska införas eller strykas i körkortet eller för att körkortskategorin ska sänkas. Detsamma gäller nya dupletter eller ersättande körkort som utfärdas på basis av sådana ovan avsedda dupletter av körkort eller ersättande körkort som inte utfärdats med tillämpning av tider motsvarande dem som anges i 22 § 1 eller 2 mom. På andra i 1 mom. avsedda körkort tillämpas 22 § 3 mom., om körkortskategorin ändras, och 28 § 4 mom., om en duplett eller ett annat ersättande körkort utfärdas.

Ett körkort som utfärdats i en annan EU- eller EES-stat än Finland i enlighet med bestämmelser som gällt före den ikraftträdandetidpunkt som nämns i 102 § 1 mom. erkänns ömsesidigt så länge körkortet är i kraft, dock högst till och med den 18 januari 2033. Om innehavaren av ett körkort uppfyller förutsättningarna enligt 12 § för beviljande av körkortstillstånd, förnyas körkortet med iakttagande av 27 § på ansökan som ett körkort som överensstämmer med denna lag.

Om ett körkort som utfärdats enligt bestämmelser som gällt före den ikraftträdandetidpunkt som nämns i 102 § 1 mom. innehåller villkor om backspegel till höger, ska det nya körkortet eller en duplett utfärdas utan detta villkor, om inte tillståndsbeslutet särskilt kräver något annat.

Den som innehar ett körkort som är utfärdat enligt bestämmelser som gällt före den ikraftträdandedagen som nämns i 102 § 1 mom. får beviljas en duplett enligt denna lag trots att körkortet finns kvar och inte har blivit förstört.

112 §

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

En i Finland varaktigt bosatt körrättsinnehavare som i enlighet med bestämmelser som gällt före den ikraftträdandedagen som nämns i 102 § 1 mom. har körrätt för lastbil eller buss fram till 70 års ålder ska, för att hålla sin körrätt i kraft, inom två månader från det att han eller hon har fyllt 50, 55, 60 och 65 år för polisen visa upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven för körkortet är uppfyllda. Denna skyldighet föreligger dock inte, om det när tidsfristen börjar löpa har gått mindre än fem år från att det, av någon annan orsak än ovan avsedda regelbundna kontroller, genom ett läkarutlåtande som lämnats till polisen har visats att motsvarande medi-

RP 131/2015 rd

cinska krav är uppfyllda eller om körkortet i enlighet med 106 § 2 eller 3 mom. och med tillämpning av de tider som anges i 22 § har ersatts med en duplett eller med ett nytt körkort.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 26 november 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

Lag

om ändring av körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i körkortslagen (386/2011) 11 § 2 mom., 22 § 3 mom., 28 § 1 och 4 mom., 106 § och 112 § 3 mom.,
av dem 11 § 2 mom. och 22 § 3 mom. sådana de lyder i lag 70/2015, 106 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1081/2012 och 70/2015 samt 112 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1081/2012, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Undantag från kravet på körkortstillstånd

Med avvikelse från 1 mom. krävs det körkortstillstånd, om det är fråga om duplett eller förnyelse av körkort utfärdat i någon annan EU- eller EES-stat.

22 §

Körkortens giltighetstid

Ett nytt körkort ska utfärdas för en tidsperiod som inte överstiger tiderna enligt 1 eller 2 mom., om den behörighet körkortet ger utvidgas under giltighetstiden. Om ett nytt körkort utfärdas därför att en anteckning som avses i 11 § 1 mom. 3 punkten görs på körkortet, är det giltigt till samma datum som det ursprungliga körkortet.

Föreslagen lydelse

11 §

Undantag från kravet på körkortstillstånd

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. krävs det körkortstillstånd, om det är fråga om förnyelse av ett körkort som utfärdats i någon annan EU- eller EES-stat än Finland eller ersättande av ett sådant körkort med ett nytt.

22 §

Körkortens giltighetstid

Om kategorierna för ett körkort som avses i denna paragraf utökas under körkortets giltighetstid, ska ett nytt körkort utfärdas för ny sådan tid som avses i 1 eller 2 mom. Ett körkort som utfärdas för att i kortet införa eller stryka en anteckning som avses i 11 § 1 mom. 1 punkten eller för att sänka körkortskategorin för någon annan angiven tid än den som avses i 15 a § 1 mom. är giltigt till samma datum som det körkort som ligger till grund för utfärdandet av kortet.

28 §

Duplett av körkort

En innehavare av ett körkort utfärdat i Finland eller i en annan EU- eller EES-stat kan få en duplett av körkortet, om han eller hon uppfyller kraven i 12 § 1 mom. 3 punkten eller innehavaren av ett i Finland utfärdat körkort har sin vanliga vistelseort i någon annan stat än en EU- eller EES-stat.

En dupletts giltighetstid går ut samma dag som det ursprungliga körkortets.

28 §

Duplett av körkort

En innehavare av ett körkort kan få en duplett av körkortet, om kraven i 12 § 1 mom. 2 och 3 punkten uppfylls och körkortet har beviljats i Finland. En duplett kan dock med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 punkten utfärdas, om innehavaren av körkortet har sin vanliga vistelseort i någon annan stat än en EU- eller EES-stat.

Dupletten är giltig till samma datum som det körkort som ligger till grund för utfärdandet av dupletten, om giltighetstiden för det körkort som ligger till grund för utfärdandet av dupletten motsvarar de tider som avses i 22 §.

106 §

Övergångsbestämmelser om körkort

Om en godkänd förarexamen har avlagts eller ett beslut om beviljande av körkort, när förarexamen inte krävs för utlämnande av körkortet, har fattats före den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom., tillämpas på körkortet de bestämmelser som gällde före den nämnda ikraftträdandedagen. Dessa körkort och de körkort som har utlämnats före nämnda ikraftträdandedag gäller till det datum som anges i dem, dock i högst 20 år från och med den nämnda ikraftträdandedagen. För att de ska fortsätta gälla efter den nämnda giltighetstiden måste de förnyas till körkort enligt denna lag. Vid ansökan om dupletter av körkort som utfärdats enligt de bestämmelser som gällde före nämnda ikraftträdandedag eller om anteckning av ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens på körkortet, ska den sista giltighetsdagen för det ursprungliga körkortet anges som sista giltighetsdag på det nya körkortet, dock högst en dag som motsvarar en giltighet på 20 år från den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom.

106 §

Övergångsbestämmelser om körkort

Om en godkänd förarexamen har avlagts eller ett beslut om beviljande av körkort, när förarexamen inte krävs för utlämnande av körkortet, har fattats före den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom., ska på körkortet tillämpas de bestämmelser som gällde före den nämnda ikraftträdandedagen. Dessa körkort och de körkort som har utlämnats före den ovan avsedda ikraftträdandedagen gäller till det datum som anges i dem, dock i högst 20 år från och med den nämnda ikraftträdandedagen. För att körkortet ska fortsätta gälla från den 19 januari 2033 ska det före nämnda dag förnyas så att det överensstämmer med denna lag.

Om kategorierna för ett sådant i 1 mom. avsett körkort som är giltigt tills innehavaren av körkortet fyller 70 år utökas, ska det nya körkortet utfärdas för en tid som anges i 22 § 1 eller 2 mom. Förfarandet är detsamma om en duplett av ett sådant körkort utfärdas eller om ett nytt körkort som ersätter körkortet utfärdas för att en anteckning om ett villkor, en begränsning eller yrkeskompetens ska införas eller stryks i körkortet eller för att körkortskategorin ska sänkas. Detsamma gäller

nya dupletter eller ersättande körkort som utfärdas på basis av sådana ovan avsedda dupletter av körkort eller ersättande körkort som inte utfärdats med tillämpning av tider motsvarande dem som anges i 22 § 1 eller 2 mom. På andra i 1 mom. avsedda körkort tillämpas 22 § 3 mom., om körkortskategorin ändras, och 28 § 4 mom., om en duplett eller ett annat ersättande körkort utfärdas.

Om ett körkort som utfärdats enligt de bestämmelser som gällde före den ikraftträdandedag som avses i 102 § 1 mom. kräver backspegel till höger, ska det nya körkortet eller en duplett utfärdas utan detta villkor, om inte tillståndsbeslutet särskilt kräver något annat.

(flyttas till 4 mom.)

Den som innehar ett körkort som är utfärdat enligt de bestämmelser som gällde före den ikraftträdandedag som avses i 102 § 1 mom. får beviljas en duplett enligt denna lag trots att körkortet finns kvar och inte har blivit förstört.

(flyttas till 5 mom.)

Om körkortskategorin sänks medan körkortet gäller och den återstående körrätten har börjat eller den i enlighet med 22 § 3 mom. har utvidgats efter den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom., gäller det körkort som motsvarar den återstående körrätten till samma datum som det körkort vars kategori sänkts. Om den återstående körrätten har börjat före nämnda ikraftträdandedag, gäller det körkort som motsvarar den återstående körrätten till den dag då körrätten upphör enligt de bestämmelser som gällde före den nämnda ikraftträdandedagen, om inte något annat följer av 1 mom. I ovan nämnda fall eller om körrätten återställs, ska personen i fråga få det tidigare körkortet som motsvarar körrätten, om det körkortet fortfarande är i behåll och gäller, eller så ges han eller hon en duplett av det körkort som motsvarar den gällande körrätten.

Ett körkort som utfärdats i en annan EU- eller EES-stat än Finland i enlighet med de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft enligt 102 § 1 mom. erkänns ömsesidigt så länge körkortet är i kraft, dock högst till och med den 18 januari 2033. Om en person uppfyller förutsättningarna enligt 12 § för beviljande av körkortstillstånd förnyas körkortet med iakttagande av 27 § på

Ett körkort som utfärdats i en annan EU- eller EES-stat än Finland i enlighet med bestämmelser som gällt före den ikraftträdandetidpunkt som nämns i 102 § 1 mom. erkänns ömsesidigt så länge körkortet är i kraft, dock högst till och med den 18 januari 2033. Om innehavaren av ett körkort uppfyller förutsättningarna enligt 12 § för beviljande av körkortstillstånd, förnyas körkortet med iakt-

ansökan som ett körkort i enlighet med denna lag.

(flyttat från 2 mom.)

(flyttat från 3 mom.)

tagande av 27 § på ansökan som ett körkort som överensstämmer med denna lag.

Om ett körkort som utfärdats enligt bestämmelser som gällt före den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom. innehåller villkor om backspegel till höger, ska det nya körkortet eller en duplett utfärdas utan detta villkor, om inte tillståndsbeslutet särskilt kräver något annat.

Den som innehar ett körkort som är utfärdat enligt bestämmelser som gällt före den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom. får beviljas en duplett enligt denna lag trots att körkortet finns kvar och inte har blivit förstört.

112 §

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

I enlighet med de bestämmelser som gällde före den ikraftträdandedag som avses i 102 § 1 mom. ska en i Finland varaktigt bosatt körkörtsinnehavare för lastbil eller buss fram till 70 års ålder för att hålla sin körkörts i kraft inom två månader efter det att han eller hon har fyllt 50, 55, 60 och 65 år för polisen visa upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven för körkörts är uppfyllda. Denna skyldighet föreligger dock inte, om det när denna frist börjar har förflutit mindre än fem år från det att det av någon annan orsak än ovan avsedda regelbundna kontroller genom ett läkarutlåtande som tillställts polisen har påvisats att motsvarande medicinska krav är uppfyllda.

112 §

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

En i Finland varaktigt bosatt körkörtsinnehavare som i enlighet med bestämmelser som gällt före den ikraftträdandedag som nämns i 102 § 1 mom. har körkörts för lastbil eller buss fram till 70 års ålder ska, för att hålla sin körkörts i kraft, inom två månader från det att han eller hon har fyllt 50, 55, 60 och 65 år för polisen visa upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven för körkörts är uppfyllda. Denna skyldighet föreligger dock inte, om det när tidsfristen börjar löpa har gått mindre än fem år från att det, av någon annan orsak än ovan avsedda regelbundna kontroller, genom ett läkarutlåtande som lämnats till polisen har visats att motsvarande medicinska krav är uppfyllda eller om körkörts i enlighet med 106 § 2 eller 3 mom. och med tillämpning av de tider som anges i 22 § har ersatts med en duplett eller med ett nytt körkörts.

Denna lag träder i kraft den 20 .